

§ 1 Formålet med fredningen

Formålet med fredningen er å ivareta Hegra festning, slik at anlegget for ettertiden vil være en kilde til kunnskap og opplevelse av sperrefestningene som ble etablert ved de viktigste innfartsårene fra Sverige til Norge etter unionsoppløsningen med Sverige og frem mot første verdenskrig. Formålet er også å bevare sporene etter den lengstvarende militære motstanden i det sørlige Norge etter den tyske invasjonen i 1940.

Fredningen skal sikre at den funksjonelle sammenhengen mellom hovedfortet og de fremskutte batteriene Kleivplassen og Svartåsen, opprettholdes.

Fredningen skal også sikre sporene etter Fredsleiren.

§ 2 Omfang av fredningen

Fredningen omfatter hele Hegra festning, med hovedfortet og de fremskutte batteriene Kleivplassen og Svartåsen, restene etter Fredsleiren, veianleggene Kleivplassveien og Svartåsveien, med alle tilhørende anlegg og strukturer, og rester av slike, fra før 1945, jf. kart og listing i dokumentasjonsvedlegg av kjente objekter.

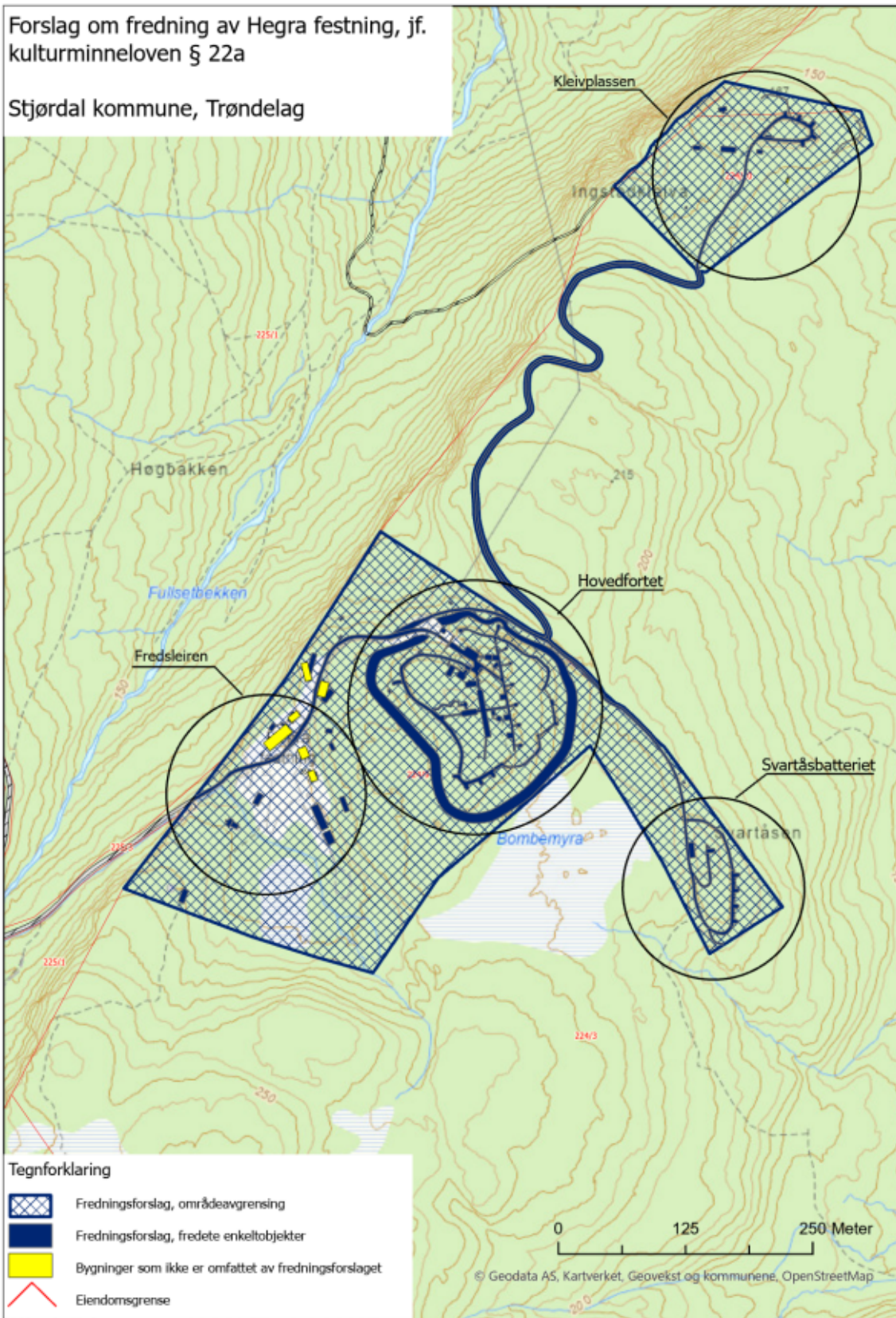
Fredningen omfatter alle synlige skader på festningen som følge av de tyske angrepene i 1940.

Fredningen omfatter hele gbnr. 224/9, 224/10, samt deler av 224/3 og 225/1.

Fredningen omfatter ikke bygninger, anlegg eller tekniske installasjoner som er oppført etter 1945.

Forslag om fredning av Hegra festning, jf. kulturminneloven § 22a

Stjørdal kommune, Trøndelag

Kart over fredningsområde.

§ 3 Fredningsbestemmelser

Fredningsbestemmelsene er utformet i samsvar med fredningens formål og gjelder i tillegg til kulturminnelovens bestemmelser om vedtaksfredete kulturminner fra nyere tid. Hegra festning skal behandles og forvaltes på en slik måte at de kulturhistoriske og militærhistoriske verdiene den representerer blir ivaretatt. Det kan gis dispensasjon til å tilbakeføre kulturminnet til opprinnelig eller tidligere utseende og utforming. Forutsetningen er at tiltaket kan gjøres på et sikkert, dokumentert grunnlag eller med utgangspunkt i historiske spor.

1. Bestemmelser til hovedfortet

- a. Hovedfortet skal forvaltes på en slik måte at de militærhistoriske og kulturhistoriske verdiene det representerer, blir tatt vare på og synliggjort som intakte.
- b. Utskifting av bygningselementer eller materialer, forandring av overflater eller annet arbeid ut over vanlig vedlikehold og skjøtsel på fortet er ikke tillatt.
- c. Vedlikehold skal skje med materialer og metoder som er tilpasset fortets egenart, og på en måte som ikke reduserer de militærhistoriske og kulturhistoriske verdiene. Dersom det oppstår tvil om hva som er korrekt material- eller metodebruk ved vanlig vedlikehold, skal kulturminnemyndigheten kontaktes før vedlikeholdsarbeidet iverksettes.
- d. Skader på anlegget etter krigshandlingene i 1940 skal ivaretas, og skal ikke utbedres utover det som er nødvendig for å hindre ytterligere skader på anlegget.
- e. Etablering eller utvidelse av veier eller plasser, oppsetting av gjerder, skilt, planering, utfylling eller andre terrenginngrep innenfor det fredete anlegget, er ikke tillatt. Skilting i formidlingsøyemed kan tillates etter søknad.
- f. Trær og vegetasjon som medfører fare for skade på kulturminner, skal fjernes for å unngå forfall. Vegetasjon skal skjøttes slik at festningens operative sammenheng er lesbar og opprinnelige siktlinjer ivaretas.

2. Bestemmelser for de fremskutte batteriene, øvrige kulturminner og landskap

- a. Det stilles ikke krav til vedlikehold eller istandsetting i disse områdene. Forvaltningen kan skje i tråd med prinsippene om militærhistorisk landskap.
- b. Øvrige elementer som inngår i fredningen, herunder Kleivplassen, Svartåsbatteriet, veier og stier, fundamenter etter bygninger og andre konstruksjoner, og landskapet de ligger i, skal bevares. Veier og stier skal holdes åpne. Trær og vegetasjon som medfører fare for skade på kulturminner, skal fjernes for å unngå forfall.
- c. Det er ikke tillatt å rive, skade eller aktivt fjerne strukturer eller elementer fra før 1945.
- d. Etablering eller utvidelse av veier eller plasser, oppsetting av gjerder, skilt, planering, utfylling eller andre terrenginngrep innenfor det fredete anlegget, er ikke tillatt. Skilting i formidlingsøyemed kan tillates etter søknad.

3. Følgende tiltak er tillatt uten dispensasjon

- a. Piggtråd kan fjernes uten forhåndsgodkjenning. Piggtråd skal dokumenteres og kartfestes før fjerning. Dokumentasjon skal oversendes kulturminnemyndighetene. Bestemmelsen gjelder ikke de tilhørende jernstolpene.

§ 4 Dispensasjon

Kulturminnemyndigheten, jf. § 6, kan etter søknad i særlige tilfeller gjøre unntak fra fredningen og fredningsbestemmelsene for tiltak som ikke medfører vesentlige inngrep i kulturminnet. Ved avgjørelsen av hva som utgjør særlige tilfeller skal det legges vekt på i hvilken grad tiltaket er nødvendig av hensyn til formålet med fredningen, herunder

- a. istandsetting og restaurering
- b. utskifting av ødelagt materiale
- c. tilbakeføringer til opprinnelig eller tidligere utseende og konstruksjoner
- d. brannsikringstiltak
- e. sikring i form av gjenmuring, gjenfylling, sveising eller annen fysisk sperring for å hindre skade på dyr eller mennesker
- f. formidlingstiltak knyttet til kulturminnet og dets historie
- g. andre tiltak som skal beskytte kulturminnet

I vurderingen av hva som utgjør «særlige tilfelle» kan det også legges vekt på tiltak av vesentlig samfunnsmessig betydning, som for eksempel hensyn til sikkerhet og andre forhold av vesentlig betydning.

§ 5 Forvaltningsplan

Verneplan for Hegra festning, utarbeidet av Forsvarsbygg i 2005, gjelder som forvaltningsplan inntil den erstattes. Fremtidige forvaltningsplaner skal forelegges Riksantikvaren for å sikre at innholdet ivaretar formålet med fredningen. Forvaltningsplanen skal inneholde retningslinjer for bruk, vedlikehold, dokumentasjon, skjøtsel og eventuell tilbakeføring av anlegget. Planen, som skal rulleres etter nærmere fastsatt intervall, skal være en premissgiver og et hjelpemiddel for brukere, eiere, forvaltere og kulturminnemyndigheten.

§ 6 Myndighet

Forvaltning av denne fredningsforskriften er lagt til Riksantikvaren eller den Riksantikvaren gir fullmakt.

§ 7 Brudd på bestemmelsene

Overtredelse av § 3 for fredete byggverk og anlegg straffes etter straffesanksjonen i den til enhver tid gjeldende kulturminnelov/kulturmiljølov.

§ 8 Ikrafttreden

Denne forskriften trer i kraft med virkning straks.